

πρώτον ὅτι, ἀφοῦ οὕτω διὰ τούτων ἀπεδείχθη ὅτι κατὰ πάντας τοὺς παρελθόντας αἰῶνας ὑπῆρχον διαλεκτικαὶ ἀρχαῖαι διαφοραὶ καὶ ποικιλίαι κατὰ τόπους ἐν Ἑλλάδι, δῆλον ὅτι θὰ ὑπῆρχον καὶ Ἕλληνες μεταχειριζόμενοι τὰ διάφορα καὶ ποικίλα ταῦτα· εἶναι δὲ καὶ τοῖς τυφλοῖς τὸ λεγόμενον δῆλον, ὅτι οὗτοι δὲν ἠδύναντο νὰ ἔχωσι διδαχθῆ τὴν ταιαύτην ἑλληνικὴν γλῶσσαν ὑπὸ διδασκάλων σταλέντων ἐκ Βυζαντίου, ὅπως ἐδίδασκεν ἄλλοτε πλανώμενος ὁ Fallmerayer· δεύτερον ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ἀποτελεῖ ἐν τι σύνολον καὶ δὲν δύναται νὰ μελετηθῆ καὶ νοηθῆ κεχωρισμένως εἰς ἀρχαῖαν καὶ νέαν. Διὰ ταῦτα κρίνω τὴν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Θεσσαλονίκης, ἔδρῳσι ἐδρας χωριστῆς διὰ τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν καὶ ἄλλης διὰ τὴν μεσαιωνικὴν καὶ νέαν ἐντελῶς ἀστήρικτον. Ὅπως καὶ ἄλλοτε εἶπα, ἐάν τις μὴ φιλολογῆ, ἀδύνατον νὰ γλωσσολογῆ. Μεσαιωνικὴ καὶ νεωτέρα γλωσσολογία κεχωρισμένη ἀπὸ τῆς ἀρχαίας εἶναι τι ἀδύνατον. Ἄλλη διαίρεσις τῆς ἔδρας θὰ ἦτο σκοπιμὸς καὶ ὀρθή· Καὶ τρίτον ὅτι αἱ ἀποδείξεις ἡμῶν καὶ γλωσσολογικῶς ἀναντίλεκτοι εἶναι καὶ πρὸς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἔθνους ἡμῶν σύμφωνοι καὶ ἅμα πολυάριθμοι καὶ ποικίλοι. Οὐδεμίαν δὲ ἀμφιβολίαν ὅτι καθ' ἑκάστην θέλουσιν αὐξάνεσθαι, ἂν, ὡς ἐλπίζομεν καὶ εὐχόμεθα, οἱ ἡμέτεροι λόγιοι ἐξακολουθήσωσιν ἐρευνῶντες προσηκόντως τὴν πολυτίμητον ταύτην ἡμῶν κληρονομίαν, τὴν ἀθάνατον Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, εἰς ἣν ἐγράφη τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Σωτῆρος, τὰ ἔπη τοῦ Ὀμήρου καὶ οἱ διάλογοι τοῦ Πλάτωνος.

ΜΑΓΝΗΤΙΚΑΙ ΑΝΩΜΑΛΙΑΙ ΕΠΙ ΤΟΥ ΗΦΑΙΣΤΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΜΕΝΩΝ

ὑπο Π. ΚΟΚΚΟΡΟΥ¹

(ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Κωνστ. Α. Κτενᾶ).

Κατὰ Ἰούλιον ἐ. ἔ. μεταθὰς εἰς Σαντορίνην ὡς μέλος τῆς ἐπιστημονικῆς ἀποστολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν πρὸς μελέτην τῆς τελευταίας ἐκρήξεως, ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ παρατηρήσω μαγνητικὰς ἀνωμαλίας περὶ τὸ νέον ἠφαιστειακὸν κέντρον ὑπὸ τὰς ἀκολουθοῦσας περιστάσεις.

Προκειμένου νὰ προσδιορισθῆ ἀκριβῶς ἡ θέσις τοῦ κωνοδόμου τῆς Καμένης Φουκῆ ὡς πρὸς τοὺς παρακειμένους τῆς Νέας Καμένης καὶ Καμένης Γεωργίου ἐγένοντο μετρήσεις τῶν ἀξιμουθίων στόχων στηθέντων ἐπ' αὐτῶν ἀπὸ διαφόρων σημείων τοῦ συμπλέγματος τῶν Καμένων². Ἐχρησιμοποιοῦντο διὰ τὰς μετρήσεις γωνιομετρικὴ πυξὶς μὲ διόπτραν παρέχουσα τὰ ἀξιμουθία μὲ προσέγγισιν 3'.

¹ P. KOKKOROS.— Sur des anomalies magnétiques constatées au volcan des Kaménis.

² Ἴδὲ τὰ σχετικὰ τοπογραφικὰ διαγράμματα: ΚΤΕΝΑ, Κ. Α., Οἱ χαρακτηριστὲς τῆς ἐκρήξεως τοῦ ἠφαιστείου τῶν Καμένων. Πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, 1926. σ. 78 - 79.

Ἐλεγχθείσης τῆς ἀκριβείας τοῦ ὄργανου ἐπὶ ἐκτάσεως ἀπηλλαγμένης μαγνητικῶν μαζῶν ξένων πρὸς τὸ γήϊνον πεδίον καὶ ὑπὸ συνθήκας ἀναλόγους πρὸς τὰς τῆς παρατηρήσεως διεπιστώθη ὅτι τὸ σφάλμα τοῦ ὄργανου δὲν ὑπερβαίνει τὰ 6'.

Τὸ μαγνητικὸν ἀξιμούθιον εὐθείας ἐνούσης δύο στόχους ὠρισμένους παρουσίαζε, τὴν 28 καὶ 30 Ἰουλίου, διαφορὰν σημαντικὴν καθόσον ἐμετρεῖτο ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἐτέρου τῶν στόχων. Ἡ διαφορὰ αὕτη κατὰ πολὺ μεγαλυτέρα τῶν σφαλμάτων ὄργανου καὶ παρατηρήσεως ὀφείλεται εἰς διαφορὰν ἀποκλίσεων τῆς μαγνητικῆς βελόνης. Ἀπὸ ὠρισμένου στόχου ἐπὶ τοῦ κωνοδόμου τῆς Μικρᾶς Καμένης ἐμετρήθησαν κατ' ἐπανάληψιν τὰ μαγνητικὰ ἀξιμούθια τεσσάρων σημείων ἐπὶ τῶν κωνοδόμων Νέας Καμένης, Καμένης Φουκὲ καὶ Καμένης Γεωργίου ἐπισημανθέντων. Αἱ εὑρεθεῖσαι τιμαὶ εἶναι:

Στόχος Μικρᾶς Καμένης πρὸς	στόχον Καμένης Φουκὲ	240° 36'
»	»	»
»	» 1 ^{ον} » Νέας Καμένης	252° 27'
»	» 2 ^{ον} » »	257° 54'
»	» στόχον Καμένης Γεωργίου	220°

Αἱ αὐταὶ κατευθύνσεις μετρηθεῖσαι ἀφ' ἐνὸς ἐκάστου τῶν ἄνω στόχων πρὸς τὸν στόχον Μικρᾶς Καμένης εὐρέθησαν:

Ἀπὸ στόχου Καμένης Φουκὲ πρὸς	στόχον Μικρᾶς Καμένης	243° 42'
» 1 ^{ον} » Νέας Καμένης	» » »	254° 21'
» 2 ^{ον} » »	» » »	259° 53'
» στόχου Καμένης Γεωργίου	» » »	221° 9'

Καὶ εἰς τὰ τέσσαρα σημεῖα ἢ μαγνητικὴ βελὸνὴ ἀποκλίνει δυτικῶς ὡς πρὸς τὸν μαγνητικὸν μεσημβρινὸν τῆς Μικρᾶς Καμένης μετὰ τιμὰς γωνιῶν ἀποκλίσεως:

διὰ τὸν	στόχον Καμένης Φουκὲ	3° 6'
»	» 1 ^{ον} » Νέας Καμένης	1° 54'
»	» 2 ^{ον} » »	2°
»	» στόχον Καμένης Γεωργίου	1° 9'

Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ ὡς ἄνωτέρω σφάλματος τοῦ ὄργανου ἀπομένει γωνία 3° περίπου ὡς ἐλάχιστον διαφορᾶς ἀποκλίσεως μεταξύ κώνου Καμένης Φουκὲ καὶ Μικρᾶς Καμένης. Τὴν ἔρευναν τοῦ ἄνωτέρω θέματος θέλω συνεχίσει εὐθὺς ὡς τεθοῦν εἰς τὴν διάθεσίν μου εἰδικιώτερα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὄργανα. Τὸ φαινόμενον ὀφείλεται εἰς τὰς μαγνητικὰς ιδιότητας τῶν λαθῶν. Μαγνητιζόμεναι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς στερεοποιήσεώς των ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ γήϊνου πεδίου διατηροῦσιν ἐφ' ἱκανὸν χρόνον μόνιμον μαγνητισμὸν μετὰ διεύθυνσιν καὶ φοράν τὴν τοῦ ἐπιδρῶντος πεδίου. Πάντα τὰ δείγματα τῶν συλλογῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς τελευ-

ταίας ἐκρήξεως εἶναι μαγνητισμένα. Μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχουν βολίδες μὲ σαφεῖς μαγνητικούς πόλους.

Ἀναλόγως ἀνωμαλίας ἀποκλίσεως ἐμελέτησεν ὁ JANSSEN ἐπὶ τῶν Καμένων κατὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ 1866¹. Διαρκούσης τῆς παρουσίας ἐκρήξεως μέτρησις τῆς μαγνητικῆς ἐγκλίσεως καὶ ἀποκλίσεως ἔγεινε μόνον εἰς Φηρὰ ὑπὸ τοῦ κ. Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΥ². Τὸ σημεῖον αὐτὸ εὕρισκόμενον εἰς ἀπόστασιν 3000 περίπου μέτρων ἀπὸ τοῦ ἠφαιστειακοῦ νεοπλάσματος παρουσιάζει ἀνωμαλίαν ἀποκλίσεως περίπου 2°, ἡ ὁποία ὅμως δὲν δύναται νὰ συσχετισθῇ πρὸς τὴν προκειμένην παρατήρησιν ἐφ' ὅσον ἡ μαγνητικὴ ἀπόκλισις ἐπὶ τῆς Μικρᾶς Καμένης δὲν εἶναι γνωστὴ.

RÉSUMÉ

L'auteur vient de constater des anomalies de la déclinaison magnétique sur le volcan des Kaménis (Santorin). Le 28 et 30 juillet, sur le conodôme de Fouqué Kaméni l'aiguille aimantée deviait d'environ 3° vers l'ouest du méridien magnétique passant par Mikra Kaméni. L'anomalie est dûe au magnétisme permanent des laves.

---

¹ Φουκέ Φ., Santorin et ses éruptions, p. 87.

² CRITIKOS, N. A., Sur des phénomènes sismiques produits avant et depuis l'éruption du volcan de Santorin. *Comptes rendus*, 181, 1925, p. 923.